

DEPOZIȚIA

martorului **Vogel Ignat**
comerciant; etatea: 57 ani; domiciliul: Sighet
12 Noiembrie 1945

[.....]

Eu am fost vicepreședintele Comunității Evreiești din Sighet. Președintele Comunității, pe nume Moscovici Lipot, care însă era un om bătrân și din acest motiv aproape toată activitatea comunității era condusă de mine.

Știu că în această calitate, la sfârșitul lunii Martie 1944, am fost chemat împreună cu întregul Sfat Evreiesc al Comunității la poliție, unde am fost primiți de către șeful poliției cu numele de Toth Ludovic. Acesta ne-a adus la cunoștință că s-a hotărât adunarea tuturor obiectelor de valoare de la evrei și ne-a pus în vedere că noi să aducem la cunoștința acestora evreilor și să le punem în vedere ca nu cumva careva din ei să ascundă din obiectele de valoare pentru că, în acest caz, vor fi sancționați.

Am adus aceasta la cunoștința evreilor, totuși nu s-a întâmplat nici o schimbare, valorile încă nu au fost adunate.

După vreo zece zile am fost din nou chemați la șeful poliției Toth Ludovic și de data asta ne-a pus în vedere că suntem obligați a purta pe haină în mod vizibil steaua galbenă, fapt ce la fel trebuia să-l aducem la cunoștința evreilor.

După câteva zile, adică în ziua de 15 Aprilie 1944, într-o Sâmbătă, mai precis ultima zi a sărbătorilor de Paști ale evreilor, m-a chemat pe mine și pe Rozenkrancz tot șeful poliției și ne-a cerut să-i designăm două sinagogi, fără se ne spună motivul pentru care îi sunt necesare. De altfel nici nu era permis să punem astfel de întrebări. În după masa aceleiași zile au fost arestați toți membrii Sfatului Evreiesc (Judenrat) adică un număr de 8 membri, rămânând liberi numai subsemnatul și Gutman Iacob.

Odată cu arestarea membrilor Sfatului evreiesc, au fost arestați și toți avocații evrei precum și alte persoane care în ochii lor păreau suspecte.

În după masa aceleiași zile s-a adus la cunoștința evreilor prin bătaie de tobă, că începând din acea zi orele 6 (18) după masa este cu desăvârșire interzisă părăsirea domiciliului de către evrei până la noi dispozițiuni.

A doua zi dimineața, adică în ziua de 16 Aprilie 1944, într-o Duminică, a început adunarea valorilor de la evrei, obiectele de valoare și banii.

Adunarea valorilor a ținut în total trei zile. În decursul acestor trei zile, am cerut audiență la șeful poliției Toth Ludovic și i-am cerut ca să permită evreilor accesul la piață, motivând această cerere cu aceea că deoarece dispoziția de interdicere a circulației a intervenit chiar în ultima zi a sărbătorilor Paștelui, evreii nu s-au putut aproviziona cu alimente și astfel sunt sortiți pieirii.

Șeful poliției m-a primit, m-a ascultat, însă a refuzat satisfacerea cererii.

În ziua de 21 Aprilie 1944 a început internarea evreilor în ghetou

În tot acest timp evreii la fel nu au avut voie să părăsească locuința. Adică evreii începând de la data de 15 Aprilie, ultima zi a sărbătorilor Paștelui și până la terminarea operațiunilor de internare a evreilor în ghetou, aceștia nu au avut voie a părăsi domiciliul, în total mai bine de 11 zile.

În mod legal era permis ca să ducă cu sine în ghetou fiecare persoană maximum 50 de kg. Totuși, în unele cazuri nu s-a permis nici măcar 50 kg, iar în alte locuri s-a transportat peste această cantitate. Aceasta depindea de membrii comisiei respective..... [indescifrabil].

Posibilitățile de încartuire într-o casă erau până la 20 de persoane, casă care avea 2 camere.

După vreo zece zile de la internare, au venit [.....] jandarmii și au făcut percheziție din casă în casă. Aceasta s-a întâmplat la sfârșitul lunii Aprilie și au adunat diferite obiecte, haine în stare mai bună, obiectele care puteau reprezenta oarecare valoare etc.

Cu această ocazie s-au făcut maltratări cu cea mai mare brutalitate făcându-se percheziții corporale la femei de către jandarmi. În unele locuri s-au făcut și de către femei perchezițiile. Perchezițiile corporale s-au efectuat în modul cel mai brutal. Dintre familiile care au fost percheziționate corporal de către jandarmi îmi amintesc de familia Peș.

Viața în ghetou era insuportabilă din cauza lipsei de alimente deoarece toți banii de la evrei au fost adunați și toate obiectele de valoare astfel că în ghetou era o adevărată foamete. Pentru a putea face față lipsei de alimente, am format două cooperative respectiv două bucătării, publice, unde se alimenta tot ghetoul respectiv acele persoane care nu aveau nici un aliment acasă. După foarte multă stăruință am obținut permisiunea de a aduna alimentele de pe la unele case evreiești evacuate și cu acele alimente am susținut bucătăria.

Personal, ori de câte ori aveam ceva în legătură cu autoritățile în calitatea mea oficială stăteam de vorbă cu Toth Ludovic și cu primarul Rednic Alexandru.

Deportarea primelor transporturi din ghetou s-a făcut la data de 15-16 Mai 1944 și a durat 6-7 zile. În total au fost patru transporturi. Ultimele două transporturi au fost completate cu evrei din alte localități.

Cu două sau trei zile înainte de expedierea primelor transporturi, dr. Szollosy Tiberiu, avocat din Sighet, ne-a informat prin dr. Bercu că, după cum a auzit el, e vorba ca evreii să fie deportați în Rusia. De asemenea, mie personal mi-a spus Florea Vasile (Pellady) într-o Vineri, cu două zile înainte de deportare, primul transport fiind expedit Duminică, că în cazul când am ceva obiecte de valoare să le ascund, și la fel dacă am vreun loc bun să mă ascund, să fug și să mă ascund, dar în așa fel să mă ascund ca să nu fiu găsit, căci dacă mă va găsi va fi bucluc cu mine, spunându-mi că el, după cum a auzit, dar nu este sigur, e vorba de deportare.

După cât știu, acolo unde Fillipon Bela, subnotar la primărie, a făcut percheziție pentru valori sau cu internarea, evreii au fost în mod barbar maltratați.

Într-un vagon eram îmbarcați câte 70-80 de persoane, fără apă și cu foarte mare greutate mi se permitea ca, la câte un transport să pot da câteva sute de kg de pâine.

Am intervenit la Feher, comisar de poliție, ca să-mi permită să pun câte o vadră de apă în vagoane, dându-mi chiar vedrele, dar nu le-a pus în vagoane deși le-a adunat în acest scop.

Altceva nu am de declarat.

După citire stării și semnez.

Acuzator public

Indescifrabil

Martor

Ignat Vogel

© I.I.I.E. "Dr. Moshe Carmilly"